

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

De staf in de hand van Mozes

„Morgen zal ik op de heuveltop staan met de staf
Gods in mijn hand”
Ex. 17 : 9

De strijd

Bij alle ontberingen in de woestijn komt voor het „volk van God-onderweg” ook nog de strijd tegen de Amalekieten. Onderweg naar 't beloofde land via de Sinaï wordt Israël door Amalek aangevallen. Hoe het precies gegaan is, is niet helemaal duidelijk. Het is mogelijk dat de Amalekieten een kamp hadden opgeslagen bij Rafidim waar waterbronnen waren, die op deze manier onbereikbaar waren.

Terwijl de Israëlieten vermoeid en dorstig waren, sloegen de Amalekieten toe en volgens Deut. 25 : 17-19 troffen ze allereerst de achterhoede, waar de zwaksten zich bevonden, de bejaarden, de kinderen en de vrouwen.

Die aanval van de woestijnrovers (nazaten van Ezau) op de nakomelingen van Jacob zullen we toch wel moeten zien als een poging te verhinderen dat Israël bij de Sinaï Gods volk zou worden: Een aanslag op het komend bestaan van Israël als volk van God. Dergelijke aanvallen heeft het volk van God ook vandaag nog te verduren. Vijanden zijn er ook vandaag binnen en buiten de kring van kinderen Gods: de duivel, de wereld en ons eigen vlees houden immers niet op ons aan te vallen (vr. en antw. 127

DOOR
R. BRANDS
HEN HELDER

van de Heid, Cat.). En de aanvallen van die vijanden gebeuren vaak op slinkse manieren, niet openlijk, maar juist op de zwakste plekken.

Zo deden ook de Amalekieten met Israël: op een laffe manier, omdat ze een openlijke aanval in de woestijn waarschijnlijk niet aandurfden vielen de Amalekieten Israël op de zwakste plaats aan: de zwakken zijn de eerste slachtoffers. Mozes onderneemt daarna een tegenaanval. Jozua is aanvoerder van Israëls strijdmacht. Het is de eerste keer dat zijn naam als leider genoemd wordt in het geschiedenisverhaal van Gods-volk-onderweg. Mozes zelf gaat de berg op om voor het strijdende volk te bidden.

De staf

Tijdens het gebed heft Mozes zijn staf ten hemel. Die staf speelde in heel de geschiedenis van Mozes en het volk een grote rol. Al bij de

roeping van Mozes (Ex. 4 : 1-5) wordt de staf tot een slang, iets wat herhaald wordt als Mozes en Aäron voor de Farao staan (Ex. 7 : 8). Met die staf in zijn hand heeft Mozes leiding gegeven aan de doortocht door de Schelfzee, met die staf heeft Mozes later op de rots geslagen, waaruit water tevoorschijn kwam. Zo'n staf was een normaal gebruiksvoorwerp voor een herder. Voor de strijden de Israëlieten in de woestijn is die staf in Mozes' opgeheven hand, hoog boven het strijdgewoel, een herinnering aan wat God voor hen gedaan heeft in en na Egypte's diensthuis, een teken dus van Gods tegenwoordigheid. De staf in Mozes' hand verwijst naar de staf waarmee God regeert en leidt. Ook vandaag nog zijn er tekenen van Gods tegenwoordigheid. Bijvoorbeeld de sacramenten en de Woordverkondiging. Misschien wel zwakke tekenen in veler ogen, maar toch wil God die middelen gebruiken om ons vandaag toe te rusten tot onze strijd.

Die staf is niet een magische toverstaf. Het is niet voldoende dat die staf ergens in het legerkamp aanwezig is; hij garandeert niet alleen al door zijn er-zijn de overwinning. Nee, de staf moet worden opgeheven, en dat gaat gepaard met pijn en moeite. God geeft wel Zijn tekenen, maar die moeten wel in geloof ontvangen worden. Wij denken vaak dat alles maar vanzelf moet gaan, dat God er is en liefde is en dat daarom in de wereld alles maar goed en mooi moet zijn. Maar de evangelieboodschap moet telkens opnieuw worden veroverd, bevochten met volharding.

De zware opgave en de helpers

Mozes' handen worden „zwaar”. Ja, de opgave om dit te doen - om te blijven leven uit de tekenen, de worsteling om het geloof en het verstaan van de boodschap, het levende gebed - is heel moeilijk. Maar de geschiedenis uit Ex. 17 laat ook zien dat die opgave essentieel is, van levensbelang: als Mozes zijn handen laat zakken wint Amalek. Als een mens niet meer bidt, als hij de taal van Gods tekenen niet meer probeert te horen

Inhoud

- 1 Ds R. Brands,
De staf in de hand van Mozes
- 2 Drs O. Mooiweer,
Hoe gaan wij met de Bijbel om?
- 3 Informatie over buitenlandse
contacten van onze kerken
- 4 Ds J. Bouma,
Ervaringen van een moeder
- 6 Liturgische Werkgroep
Eindhoven,
Het Liedboek

en te verstaan, dan wint „Amalek”, de tegenstander, de Satan, het in ons persoonlijk leven, in het leven van de kerk en van de wereld. Dan wordt de eigenlijke strijd om te kunnen leven in de dienst van God en tot heil van de naaste, door de kerk, als zout en licht, verloren. Aäron en Hur assisteren Mozes, als hij het niet meer aankan. Mozes staat, net zo min als wij alleen in de moeite met het gebed en het geloof. Er zijn medepelgrims, medereizigers, die ons kunnen helpen en die wij op onze beurt kunnen bijstaan, om te bidden of God onze uitgestrekte handen wil vullen, of Hij zijn tekenen voor ons levend wil maken.

En welk groter teken van Gods helpende bijstand voor ons is er ooit uitgegaan dan het kruis van Jezus Christus op de heuvel Golgotha, waar Zijn gebonden handen uitgestrekt werden.

Juist omdat Zijn zegenende handen gebonden en uitgestrekt waren, mogen wij onze handen opheffen naar Gods genadetroon.

Stichting voor Jeugdzorg en maatschappelijk werk van de Ned. Geref. Kerk

Consulten voor maatschappelijk werk en psycho-therapeutische hulp bij o.a. gezins-, huwelijks- en individuele problemen. Ter ondersteuning van ons werk beschikken wij over een gezinsvervangend tehuis in Apeldoorn.

Voor een afspraak met de maatschappelijk werkster of psycholoog kunt u bellen: mevr. A. Kaldewey-Jansen, Lange Akker 169, 4191 JD Geldermalsen. Tel. 03455-5578.

Bij afwezigheid kunt u uw boodschap inspreken op het antwoordapparaat of verzoeken terug te bellen voor het maken van een afspraak.

Hoe gaan wij met de Bijbel om?

De krant meldde onlangs het volgende: In zes van elke tien woningen in ons land is een Bijbel aanwezig. Dat is gebleken uit een onderzoek, dat eind vorige maand gehouden is door het Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie (NIPO) in Amsterdam. Er werd voor dit onderzoek een aselecte steekproef gehouden onder 911 personen van 18 jaar en ouder. Vergelijking met een soortgelijk onderzoek van eind mei 1978 wijst uit, dat het Bijbelbezit sindsdien niet noemenswaardig is toegenomen. Destijds bleek in 59 procent van de woningen een Bijbel aanwezig te zijn, nu ligt het percentage op 61. Nu is BIJBELBEZIT te onderscheiden van BIJBELGEBRUIK! Op de vraag of men wel eens in de Bijbel gelezen had, antwoordde 72 procent van de ondervraagden positief. (net als vijf jaar geleden). Alle ondervraagden van gereformeerde signatuur verklaarden wel eens in de Bijbel gelezen te hebben. Dit alles gaf ons voldoende aanleiding om opnieuw aandacht te besteden aan onze omgang met het Woord van God, dat ons de weg wijst niet waarlangs wij thuis KUNNEN komen, maar waarlangs wij thuis MOETEN komen!

Gods Boek

De Bijbel is Gods Boek! De Bijbel is het Boek van Gods Openbaring! God openbaart Zich in de natuur en in de Schriftuur. Zo belijden wij het met artikel twee van de Nederlandse Geloofsbelijdenis: „Ten tweede geeft Hij Zichzelf nog duidelijker en volkomener aan ons te kennen door zijn heilig en goddelijk Woord voorzover dit voor ons in dit leven nodig is tot zijn eer en tot heil van de zijnen”. Hoe staan wij vandaag tegenover het gezag van de Bijbel? Is het voor ons nog het levende Woord van de levende God? Of vinden wij het slechts een menselijk boek waarvan de Here op zijn tijd gebruik wil maken als het Hem uitkomt om mensen te redden? Of zijn wij onder de indruk gekomen van de Schriftcritici, die het ontledmes in de Bijbel hebben gezet en zijn gaan selekteren wat belangrijk en niet belangrijk is, ja zelfs, wat wij moeten handhaven als behorend tot het centrum en wat wij eventueel kunnen missen als deel uitmakend van de omtrek? Maar centrum en omtrek vallen beide binnen één cirkel, zei Herman Bavinck reeds. Geloven wij nog in God als de God van wonderen? Naarmate de mens meer en meer meent zichzelf te kunnen bedruipen, heeft hij minder behoefte aan een wonder. De moderne mens kan nagenoeg alles. De reageerbuisbaby is er als een recent voorbeeld van het bijna onbeperkt vermogen van de mens om in te grijpen in het Scheppingsgebeuren. Wat moet je dan nog met een verhaal beginnen als dat van de sprekende ezelin van Bileam? Dat is toch dwaasheid of een sprookje! Met dergelijke dingen kun je de mensen toch niet meer opzadelen in deze moderne eeuw?!

DOOR O. MOOIWEER ENSCHÉDE

Toen men eens aan wijlen ds A. K. Straatsma, destijds bekend predikant in de N.H. kerk te Den Haag, vroeg of hij nog werkelijk geloofde in die sprekende ezelin, repliceerde hij als volgt: „Waarom zou ik dat niet geloven? Ik heb in mijn leven al zoveel ezels en ezinnen horen spreken!”

Eenheid

Bij zijn afscheid als voorzitter van de Raad van kerken in ons land zei Prof. dr H. Berkhof dat het verlangen naar eenheid nu minder is dan zeg maar vlak na de oorlog. De oecumene staat op een laag pitje. Hij was nogal somber gestemd.

Nu is het verlangen naar de oecumene van Prof. Berkhof niet ons verlangen. In ieder geval niet mijn verlangen.

Maar wel verlang ik zeer naar de eenheid van allen die klassiek gereformeerd willen zijn. Van allen, die vast willen houden aan onze klassiek gereformeerde leer en formuleren.

Maar omdat we kinderen van onze tijd zijn vermoed ik dat de opmerking van Prof. Berkhof ook ons raakt. De verontrusting over de kerkelijke gedeeldheid is minder groot dan wel eens het geval was. En erger dan kerkelijke gedeeldheid is de onverschilligheid erover of het feit dat we die gedeeldheid niet meer als zonde voor God kennen. Om maar dicht bij huis

En nog spitsier was de reactie van N. Baas, destijds straattevangelist te Amsterdam: „Als u voor mij een ezel maakt, zal ik hem laten spreken.” Ja, God is een God van wonderen! En een kinderlijke geloofshouding heeft geen moeite met het geloof in wonderen. Immers; het kind leeft van en leeft zich aan het wonder.

Persoonlijk Bijbelgebruik

Hoe is onze instelling tegenover de Heilige Schrift? Dat is de eerste vraag, die dient gesteld te worden. We moeten goed in de gaten houden, dat de Bijbel een boek van geheel eigen aard is. Daarom moet men hem niet beschouwen als een soort studieboek waarvan men de stof onder de knie moet zien te krijgen, terwijl daarvoor uiteraard een bepaald intellectueel niveau vereist is.

Het Woord van God krijgt niemand onder de knie. Wie zich zo opstelt gaat boven de Bijbel staan en lijdt aan verschrikkelijke hoogmoed. Nee, wij moeten in ootmoed leren luisteren naar de bijbelse boodschap en aan God vragen in het gebed of Hij onze ogen wil openen, opdat wij de wonderen van zijn goddelijk onderwijs mogen ontdekken. Dan zullen we het niet kunnen laten een loflied op de Bijbel te zingen. Een tweede voorwaarde is, dat we er de tijd voor moeten nemen. In dat verband heeft ds C. A. van Harten, emeritus Hervormd predikant, eens het volgende geschreven: „Er was eens in een gemeente een boer, die de gewoonte had om na de hooibouw met zijn knechten een dagje uit te

gaan, het ene jaar hierheen, en het andere jaar weer ergens anders naar toe. Op een keer kwamen ze op het idee om eens naar het Rijksmuseum te gaan. Daar hadden ze in de krant iets over gelezen. Dat moest buitengewoon interessant zijn. Zij erheen. Een toegangsbevis gekocht. En toen al dat moois bewonderen. Ze gingen met grote stappen van de ene zaal naar de andere, want ze wilden alles zien. Ze werden doodmoe. Toen ze tegen melktijd thuiskwamen, waren ze het er allen over eens: Dat doen we nooit meer. Je kunt beter een week lang onder de hooivork lopen dan één dag door het museum sjouwen. Zoals deze boer met zijn knechten door het museum draafde, zo draven heel veel brave christenmensen door de Bijbel heen. Met hetzelfde resultaat. Ze worden doodmoe. En ze zien niets, dat de moeite waard is. Voor hen is de Bijbel a.h.w. één lange gang, die smal is met aan weerszijden kaal geschopte deuren. Elk jaar hollen ze weer door die gangen heen en ze zien nooit iets anders dan diezelfde deuren, die al maar kaler worden vanwege de vele voeten, die er langs gaan en er tegenaan schoppen. Als ze er nu de tijd eens voor namen om bij zo'n deur stil te staan! En aan te kloppen! En dan geduldig te wachten tot die deur opengaat! Dan zouden ze ontdekken, dat er achter die verveloze deuren prachtige zalen liggen met grote ramen en een schitterend uitzicht. Als we zo de Bijbel lezen en op alle deuren kloppen, zullen we de ene verrassing na de

Pastorale notities

DOOR H. AMELINK AALTEN

te blijven. De kerkelijke eenheid tussen onze kerken en de Christelijke Gereformeerden is er nog niet. Zeker, ik weet van ver gaande samenwerking op veel plaatsen. Maar dat zou zich nu toch eens moeten uiten in echte kerkelijke eenheid. Maar dat gebeurt niet. En het lijkt me of we niet willen of dat we terugschrikken als er werkelijk iets kerkelijks gedaan moet worden. De opmars van de groepen en het daarmee gepaard gaande sectarisme en methodisme moeten we met verontrusting zien. Er is veel vromigheid, maar weinig verlangen te handelen naar wat staat in bijna alle officiële papieren van ons: dat we ons willen

verenigen met elke op Gods Woord gegronde vergadering. We leven in moeilijke tijden, maar juist dan is er reden om een akker in Anathoth te kopen. Jer. 32.

Nota bene

In het nummer van 3 juni jl. heb ik geschreven over een film over Korea vertoond door de E.O. Ik heb daarin ten onrechte dingen gezegd, zij het in onwetendheid. Er blijken meer predikanten met de naam Cho te zijn. Ik heb de kwade leer van de één toegeschreven aan een ander. Dat spijt me. Ook heeft men mij meegedeeld dat de E.O. wel gewaarschuwd had tegen de door mij bedoelde dr Cho. In een radioprogramma dat ik niet gehoord had. Dat spijt me ook. Het was wel goed geweest als in de film duidelijk was geworden dat de daarin voorkomende dr Cho niet de man is waarover 'Koers' terecht geschreven heeft. Mijn afkeer van de wijze waarop in Kora het evangelisatiewerk gedaan werd, zoals de film liet zien, handhaaf ik.

andere beleven. En achter de deuren, die het moeilijkst opengaan, liggen soms de rijkste schatten verborgen." Het was een lang citaat, maar we wilden het u niet onthouden. Want het geeft nauwkeurig aan en brengt precies in beeld hoe wij vaak met de Bijbel omgaan, de goede uitzonderingen niet te na gesproken.

Maar wie zich serieus met Bijbelonderzoek bezighoudt zal ervaren hoe het hem in zijn geloofsleven enorm verrijkt. Hij is te vergelijken met iemand, die aan een vruchtdragende appelboom schudt en bemerkt, dat er altijd wel een paar appels naar beneden komen (het beeld is van Luther).

Behoeftte aan een goede gids

We denken wanneer het gaat over Schriftuitleg onwillekeurig aan het verhaal, dat Lucas ons vertelt in Handelingen 8:26-40. De opperschatbewaarder van de koningin van Ethiopië las op de wagen op weg naar Jeruzalem de Bijbel (Jes. 53) met een biddend hart. En hij nam er de tijd voor. Maar hij had dringend behoefte aan een goede gids in Bijbelland. Filippus was daarvoor de door de Geest aangewezen man. En we kennen allemaal wel het verblijdende resultaat! Door trouwe Bijbellesing leert de mens zichzelf kennen zoals hij werkelijk is. En dat is heel belangrijk. Want die muur van misvormde zelfkennis, die de breuk tussen de mens en zijn God markeert, moet omvergehaald worden. Dan pas is er werkelijk uitzicht op de Here Jezus Christus! Want om Hem gaat het in de Bijbel en om Hem moet het gaan in de prediking van het evangelie wil het althans de naam van prediking, verkondiging van het evangelie waard zijn. De reformatoren zijn niet móe geworden dat steeds weer onder de aandacht van de gelovigen te brengen. Calvijn heeft opgemerkt, dat de gemeenschap met Christus een groter geschenk is dan hemel en aarde samen. Dat zijn woorden om eens diep over na te denken! Wij mogen willen we recht doen aan de hele Bijbel in de prediking van het evangelie als opening van het Woord, Christus nooit uit het oog verliezen. Wij moeten Christus in de verkondiging zien en Christus moet ZICHZELF in die verkondiging zien!

De prediking zal dus bij alle vertroosting en vermaning, onderwijzing in de weg van het Verbond dienen te bevatten. Dat is niet alleen voor de gemeente nodig, maar ook van belang voor de ambtsdragere. Het is fijn als je als dominee mag merken, dat je ook iets hebt meegegeven aan de ouderlingen en de diakenen, materiaal waarmee ze in de gemeente aan de slag kunnen. De prediking mag zo instruerend zijn voor de vervulling van de ambtelijke dienst. Die

Bijbel bindt ook samen. In de samenkomsten van de gemeente, in Bijbelkringen en in allerlei andere kerkelijke activiteiten. Ik denk daarbij niet in de laatste plaats aan de evangelisatie. We mogen met die Bijbel worstelen, biddend worstelen om te verstaan wat God met zijn getuigenis bedoelt. En we hebben dan de belofte, dat de Heilige Geest ons in alle waarheid leiden zal.

Die Geest is de Auteur van de hele Bijbel! In verband met de functie van de prediking, die ik zojuist noemde, geef ik een citaat van J. C. Sikkels, dat haarscherp verwoordt waarom het in de Woordbediening draait:

„Eén hof des Heeren is Gods Woord. En elke preek moet de gemeente in dien hof brengen; zóó dat zij ziet en beseft, dat zij in dien hof is; en dat zij dien hof, en altijd alleen dien hof haars Gods immer beter en meer leert kennen.

De prediker brengt haar door zijn tekststof telkens van een andere zijde in dien hof; door een ander hek; langs een ander pad; in een ander deel; soms dringt hij verder door, soms leidt hij haar op punten, waardoor het geheel meer spreekt; soms bepaalt hij zich tot één plekje, tot één plantje in den hof, maar altoos wordt de gemeente door de preek in dien ruimen hof geleid; altoos ziet zij dien hof Gods in zijn volle schoonheid; altoos dient de nauwkeurige arbeid van den dienst des Woords haar, om, én in den omvang, én in de onderdeelen van dien hof des Heeren, de heerlijkheid van Gods Woord te genieten.”

Ja, wij mogen de heerlijkheid van Gods Woord genieten! Maar dan niet om ons daartoe stilzwijgend te beperken. De HERE vraagt onze reactie op het gelezen en beluisterde Woord. En wel in de stijl van een enthousiaste belijde-

Redactie

Ir. A. W. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. E. R. Postma
Drs. W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

nis: „Wat fijn, Here God, dat ik U heb leren kennen. Dat is voor mij pas écht leven! Ik wil mijn hele leven graag aan U geven. Want U bent het voor mij helemaal!”

Informatie over de buitenlandse contacten van onze kerken

Bestond het werk van de Commissie voor contact en samspreking met ander kerken aanvankelijk in hoofdzak uit de samsprekingen met deputaten van de Christelijke gereformeerde kerken, sinds enkele jaren is ook het contact met buitenlandse kerken een - in omvang toenemende - taak van deze commissie.

DOOR A. P. DE BOER NIJKERK

Voor een goed begrip van die taak citeren we enkele passages uit het rapport van de commissie aan de Landelijke Vergadering van Breukelen 1981/82. Daarin wees de commissie op het feit „dat zij die in deze wereld willen vasthouden aan het levende Woord van God steeds kleiner in aantal worden” en op „de door onze kerken beleiden roeping om de eenheid te zoeken met allen die Jezus Christus in onverderfelijke liefhebben”.

Over de inmiddels op gang gekomen gesprekken met leden en vertegenwoordigers van diverse gereformeerde kerken in het buitenland schreef het rapport: „In al deze gesprekken was sprake van een herkenning van elkaar als broeders in de Here Jezus Christus en van de overtuiging, dat het goed en zegenrijk zou zijn, wanneer er in deze wereld waarin Gods kinderen verdeeld en Gods kerken verscheurd zijn en waarin de satan rondgaat als een brullende leeuw tussen onze en hun kerken nauwere banden zouden groeien.” De commissie voegde daaraan toe: „Dat we in deze steeds meer in verwarring rakende wereld elkaar als gemeenten van Jezus Christus steeds meer nodig hebben, daarvan is de commissie overtuigd. Dat

is ook de voornaamste drijfveer achter het streven naar uitbreiding van onze internationale contacten. In een tijd waarin velen - oud en jong -, ook onder onze kerkleden, over de wereld reizen, is het bovendien van belang, dat zij weten, waar zij een kerkelijk thuis kunnen vinden. Wat we van deze kerken weten geeft ons volle vrijmoedigheid om te pleiten voor een uitbouw van deze contacten in de komende jaren. Niet om zo een indrukwekkend netwerk van internationale relaties op te bouwen waarmee alleen een paar mensen in een commissie druk in de weer zijn, maar om elkaar in deze razende en ziedende wereld tot een hand en een voet te zijn, om ook samen met deze heiligen de hoogte, lengte, breedte en diepte van Christus' liefde te verstaan, en om ons te kunnen verblijden over Gods grote daden in andere delen van de wereld.”

Tegen die achtergrond en instem-

mend met die intentie, gaf de Landelijke Vergadering van Breukelen de commissie opdracht om voort te gaan met het leggen en onderhouden van contacten met andere gereformeerde kerken in de wereld. In dat verband noemde de Landelijke Vergadering een aantal buitenlandse kerken met name.

Met het oog op die in aantal en omvang toenemende buitenlandse contacten besloot de commissie vervolgens tot splitsing in een sectie binnenland en een sectie buitenland. De sectie buitenland bestaat op dit moment uit ds H. van Tongeren (voorzitter), ds J. C. Janse, prof. dr ir. E. Schuurman, F. Veltman en A. P. de Boer (secretaris). Door het vertrek van br. A. J. van Dijk naar Canada is er momenteel één vacature.

Op zijn laatste vergadering besloot de sectie buitenland om van tijd tot tijd via de kerkelijke pers wat informatie te verschaffen over onze buitenlandse contacten, in de hoop daarmee het meeleven in onze kerken met de gereformeerde broederschap in de wereld te bevorderen. Dit stukje is een eerste poging daartoe.

De sectie buitenland vergaderde op 27 april j.l. Onderstaand een greep uit de onderwerpen die op die vergadering aan de orde kwamen en uit de besluiten die werden genomen.

Christian Reformed Church in North-America

— De Christian Reformed Church blijkt grote moeite te hebben met de restrictie die onzerzijds is aan-

gebracht op de relatie van „ecclesiastical fellowship” tussen beide kerken. Deze restrictie komt erop neer, dat een CRC-predikant op bezoek in Nederland, die ook in een synodaal-gereformeerde kerk preekt, niet in onze kerken kan voorgaan. Een CRC-delegatie heeft aangedrongen op een soepele hantering van deze regel. Deze zaak zal binnenkort in voltallige commissievergadering, en daarna met de Christelijke gereformeerde deputaten (die met dezelfde zaak te maken hebben) worden doorgesproken.

— Besloten wordt om via een abonnement op De Wachter en The Banner op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen binnen de CRC.

— De Raad voor Toezicht en Advies Theologische Studiebegeleiding zal geattendeerd worden op de mogelijkheid, dat theologische studenten uit onze kerken enige tijd als „pastoral assistant” werkzaam zijn binnen de CRC.

— Naar aanleiding van een uitnodiging tot bijwoning van de synode van de CRC van 10-24 juni a.s. in Grand Rapids wordt conform de eerder vastgestelde gedragslijn besloten om dit keer geen afgevaardigden te sturen. Mochten rond die tijd leden van onze kerken toch in de omgeving van Grand Rapids verblijven, dan kunnen zij wellicht de groeten namens onze kerken ter synode overbrengen. Willen kerkleden voor wie dit geldt contact opnemen met de sectie buitenland? Blijkt deze mogelijkheid niet aanwezig, dan zal aan de Christelijke gereformeerde afgevaardigden gevraagd worden onze groeten over te brengen.

Eglises Réformées Evangeliques Indépendantes de France

Aan de Nationale Synode van de EREI-kerken in het Fransje stadje Sumène op 16 en 17 april j.l. is een brief gezonden met goede wensen voor hun vergadering en het verzoek aandacht te besteden aan de contacten met onze kerken. Leden van onze kerken die met vakantie naar Frankrijk gaan (met name naar de Ardeche en de Zuidkust) kunnen bij de commissie adressen krijgen van de EREI-kerken, zodat ze de diensten van deze kerken kunnen bijwonen. Voor u een verrijkende, voor hen een bemoedigende ervaring.

Reformed Churches of New Zealand

Aan de synode van de Reformed Churches in Nieuw Zeeland die binnenkort bijeenkomt zal een soortgelijke brief worden gezonden als aan de Franse kerken. Een aantal exemplaren van het Akkoord van kerkelijk samenleven en van de brochure over onze kerken zal worden bijgevoegd.

Die Gereformeerde kerk in Zuid-Afrika

Een delegatie van de kerk van Kampen zal D.V. tussen eind augustus en half september het zendingsveld in Zuid-Afrika bezoeken. De sectie buitenland zou het op prijs stellen, als deze delegatie ook gesprekken voert met deputaten van de Doppekerken over de banden met onze kerken. De hoop wordt uitgesproken, dat de delegatie ook contact kan leggen met de „niet-blanke Doppekerken”.

Gereformeerde Oecumenische Synode

De achterstand in het voldoen aan onze financiële verplichtingen tegenover de GOS is dankzij de penningmeester van de Landelijke Vergadering van Breukelen een heel eind ingelopen. Toch konden de bijdragen over 1982 en 1983 (een kwartje per kerklid per jaar) nog niet worden overgemaakt, doordat de penningmeester van de Landelijke Vergadering de betalingen uit de kerken zeer traag binnenkrijgt.

De eerstvolgende Gereformeerde Oecumenische Synode zal D.V. van 30 juli tot 10 augustus 1984 in Chicago worden gehouden. Onze kerken hopen daarheen net als in 1980 weer twee waarnemers te sturen. Binnen de sectie heeft een eerste gedachtenwisseling plaats over de vraag, wie onze kerken in Chicago zullen vertegenwoordigen.

Reformed Churches of Australië

Met ds A. I. de Graaf, predikant in de Reformed Churches of Australia en op bezoek in Nederland, vindt een uitvoerig gesprek plaats, dat wordt gekenmerkt door een geest van broederlijke verbondenheid in de Here Jezus Christus. Gesproken wordt over de besluiten van onze Landelijke Vergadering en hun synode om de wederzijdse banden aan te halen. De Australische kerken besloten daartoe na hun breuk met de synodaal-gereformeerde kerken.

Ds De Graaf geeft de nodige informatie over het leven in zijn kerken: 35 in getal, een kleine 9000 zielen. Aan de orde komt o.m. het christelijk onderwijs en het evangelisatiewerk daar, en Liedboek en theologische ontwikkelingen hier. Besloten wordt tot het uitwisselen van kerkelijke jaarboekjes en Acta en tot een ruilabonnement op de wederzijdse kerkelijke bladen.

Ds Pellicaan uit Australië verricht deze zomer opnieuw hulpdiensten in één van onze gemeenten: dit keer in Hoorn.

Het contactadres van de sectie buitenland is: A. P. de Boer, Brahmslaan 44, 3862 TE Nijkerk, telef. 03494-51106.

Ervaringen van een moeder

Op de ouderdag van 15 januari 1983, georganiseerd door de werkgroep „homofilie in Ned. Geref. en Chr. Geref. Kerken”, heeft een moeder iets verteld over haar ervaringen, toen zij hoorde dat haar zoon homofiel was. Ik laat haar verhaal hier in het geheel volgen, om daarna een paar opmerkingen te maken.

De ervaringen van een moeder

Het is geen wetenschappelijke verhandeling geworden over de homoseksualiteit. Ik heb geprobeerd de dingen die ik voelde en voel, dacht en denk, t.a.v. de homoseksualiteit van één van mijn kinderen, naar voren te brengen, met de nadruk op mijn gevoelens.

Ik ben me ervan bewust dat deze gevoelens doordrenkt zijn met gedachten. Hier ontkom ik niet aan, alleen al omdat ik in gedachten terug moest naar twee jaar geleden. Bovendien heb ik geprobeerd die gevoelservaringen in de tijd te ordenen. Ik ontdekte toen dat er een proces in gang was gezet, nl. van gekonfronteerd worden met de homoseksualiteit van een van onze kinderen, daarover gaan nadenken, samen ermee bezig zijn, het leren aksepteren, tot de ontdekking komen dat je er soms best nog eens moeite mee hebt.

Ook zag ik een ontwikkeling van alleen maar in je gezin ermee bezig zijn naar bezig zijn in de samenleving, o.a. de kerk. Wat mij momenteel bezig houdt is de akseptatie van homofiele leden in de gemeente. Wanneer ik daarover nadenk maak ik me zorgen. Zo kwam ik tot de volgende indeling:

- Voordat ik het van mijn kind wist.
- Toen ik het voor het eerst hoorde.
- Toen ik het zo goed als zeker wist.
- Hoe nu verder?

Laat me bij het begin beginnen. De aanvangssituatie is voor ieder verschillend. Toch zijn er, zo heb ik gemerkt, raakvlakken.

Voordat ik het van mijn kind wist hield ik me niet zo erg met de homoseksualiteit bezig. Ik had erover gelezen. Wat ik erover had gelezen betrof meer de ontwikkelings-psychologische kant van de zaak, m.n. wat zouden de oorzaken kunnen zijn en kun je homoseksualiteit voorkomen door een andere opvoeding.

Dat ik zelf als ouder hiermee gekonfronteerd zou kunnen worden, nee, daar had ik nooit zo bij stil gestaan.

Van huis uit had ik meegekregen dat de homoseksualiteit niet 'ge-

DOOR
J. BOUMA
LOOSDRECHT

praktiseerd' mocht worden. Wat dit precies inhield, daarover had ik niet nagedacht en wat dit betekende voor de betreffende persoon, daarin had ik me niet verdiept.

„Je kunt toch ook wel zonder seksuele relatie leven”, zo heette dat vroeger.

Verder wist ik van Willem de Mérode. De manier waarop hij behandeld was vond ik verre van goed en christelijk. Hoe je dan wel moest handelen? Met deze vraag had ik me niet zo erg bezig gehouden, tot het moment waarop ik ging twifelen aan het gedrag van mijn eigen kind.

Hij zond seinen uit, die ik ook wel min of meer opving, maar aan homoseksualiteit dacht ik niet direct. Ik dacht veel meer in de richting van leermoeilijkheden en groei-problemen. „Die moet je de tijd gunnen”, zo redeneerde ik.

Eén keer kwam de gedachte bij me op: „Zou hij homofiel zijn?” maar ik duwde die gedachte ook even snel weer weg.

Toch heb ik me, na een volgend voorval en misschien onder invloed van mijn intuïtie eens flink in de armen geknepen en tegen mezelf gezegd: „Ook jouw kind kan homoseksueel zijn.”

'k Ben, toen de gelegenheid zich daartoe voordeed, naast hem gaan zitten en heb met hem gepraat. 'k Weet nog dat ik hem vroeg of hij zich niet aangetrokken voelde tot één bepaald meisje.

We zijn toen aan de praat geraakt en 'k voel nog de spanning, zou het zo zijn of misschien toch niet? Dat was het moment waarop ik voor het eerst hoorde dat hij homoseksueel was. 't Was net of stakte mijn adem, dus toch... 't Was heel dichtbij gekomen, heel concreet.

De klap kwam nogal hard aan. 'k Wist eerst niets te zeggen. Zo zaten we een poosje. Tot het tot me doordrong: Het is zo, onherroepelijk. En toch... daar was die twijfel. Was het wel echt zo?

Allerhande gevoelens kwamen in me opborrelen.

'k Weet nog dat ik ze wegduwde en dacht: het homoseksueel-zijn moet ik aksepteren en dan 't verstand voorop. 's Avonds heb ik het aan mijn man verteld en sindsdien zijn we er samen mee bezig. De volgende dagen ging ik als een razende bellen: met een bevriende kennis die in de hulpverlening zit, met iemand van wie ik wist dat hij van homo hetero geworden was, praten met deze of gene.

Er werd ook geadviseerd: aksepteer het niet te gauw. Dat was iets dat me goed in mijn kraam te pas kwam, want een probleem was toen toch wel: is het wel echt? Ik sprak dan ook met mijn zoon in die richting. Ik zocht ook contacten binnen de kerk, omdat ik vond dat die er mee aan de gang moest. Verder voerde ik discussies over de oorzaken van de homoseksualiteit. Ik ging er meer over lezen.

Toch ben ik enige tijd later mijn gevoelens onder ogen gaan zien, want ze waren er. Gevoelens van schaamte, gefaald te hebben in de opvoeding. Ik praktiseerde me suf wat er dan toch fout was gegaan. Ik maakte me zelf en we maakten elkaar, als vader en moeder, verwijten.

Gevoelens van teleurstelling m.b.t. de toekomstverwachtingen die er toch wel enigszins waren.

Gevoelens van machteloosheid en verdriet omdat ik 't niet eerder wist. Gevoelens van tekort geschooten te zijn omdat je kind er al zo lang mee bezig geweest was.

Toch heeft bij ons de tijd van onzekerheid niet zo lang geduurd. Ik vond het niet eerlijk tegenover mijn kind te denken dat het misschien wel niet zo zou zijn, terwijl hij zei dat het wel zo was.

Toen ik het dan ook zeker wist ontdekte ik de kloof tussen hem en ons. Hij had er al zo lang over nagedacht en wij kwamen eigenlijk pas kijken. Ik werd toen gekonfronteerd met zijn ideeën en die van mijzelf.

Waar ik veel moeite mee had en eigenlijk nog, is de spanning die er is tussen normen en waarden zoals homofielen die zelf zien, mijn eigen normen en waarden en de onzekerheid over wat nu eigenlijk de evangelische normen en waarden zijn. Naar die laatste was ik op zoek.

Ik werd krampachtig, omdat ik bang was dat hij God en Zijn geboden de rug toekeren zou. Daar kwam bij mijn eigen onzekerheid omtrent de bijbelse gegevens t.a.v. homoseksualiteit. Deze krampachtigheid stond de dialoog, het gesprek, danig in de weg.

Waar ik erg veel moeite mee had was de manier waarop homofielen zich manifesteren b.v. tijdens de kranslegging op 4 mei, in homobars.

Een socioloog zou hierover, denk ik, meer kunnen zeggen.

Ik was er druk mee bezig en ik niet alleen.

Tot ik tot het inzicht kwam: ho eens even, er zijn nog meer kinderen.

Het was goed enige afstand te nemen en me wat meer op de zaken te bezinnen.

Zo verliep er een hele tijd. Om wat precieser te zijn: ongeveer twee jaren. Een tijd waarin ik geleerd heb om te luisteren naar wat onze homofiele medemensen te zeggen hebben en naar wat de bijbel over de homoseksualiteit zegt.

Wanneer ik nadenk over hoe nu verder, dan denk ik dat dit luisteren één van de belangrijkste dingen is in onze omgang met elkaar. Hiermee wil ik niet zeggen dat de homoseksuelen het juiste zicht hebben op de bijbel omtrent hun homofiel-zijn. Ook niet dat we hen daarom in alles gelijk moeten geven. De mogelijkheid bestaat echter dat onze ogen dichtgeslibd zijn voor het eigenlijke evangelie, door de visie die onze ouders, voorouders hierop hadden.

Daarom moeten we samen op weg. Samen op weg gaan houdt in dat niet direkt een waarschuwende vinger omhoog gaat wanneer er sprake is van een homofiele relatie. Heb ik daartoe het recht, wanneer de betrokkenen zelf zeggen

dat het evangelie bevrijdend heeft gewerkt en daardoor tot deze relatie heeft geleid?

Ik denk dat we als gemeenten van onze Heer Jezus Christus een aantal zaken goed onder ogen moeten zien:

1. De hele seksualiteit is in beweging. De homoseksualiteit maakt daar deel van uit.
2. De kerk werkt dikwijls vreemdend door haar afwijzende houding t.a.v. normveranderingen.
3. In de kerk zijn vaak eenzame mensen omdat ze zich er niet meer thuis kunnen voelen.
4. Onze kerken gaan, m.b.t. haar functies, uit van gehuwde mensen. Een ongetrouwde dominee of ongetrouwd kerkeraadslid nou dat kan, maar liever niet, maar een homo?
5. Er ontstaat eenzelfde kloof, als waar ik in 't begin over sprak, nl. tussen homofielen met hun betrokkenen en de andere kerkleden.

Ik schreef al dat het proces van bezig zijn met de homofiele mens nog niet afgerond is. Er zijn dan ook nog verschillende problemen, waar ik beslist niet uit ben.

— Hoe ziet de bijbel de lichamelijke seksualiteit nu precies? En wat is het dan?

— De homoseksualiteit kom je in de bijbel alleen tegen als uitwas en als zodanig wordt het verboden, net zoals hoererij. En duurzame homoseksuele relaties dan?

— Het hebben van kinderen. De overheid kan het vrouwen niet verbieden kinderen te krijgen. Homoseksuele mannen wordt het in de adoptiewetgeving wel onthouden.

— Kan ik hen vanuit mijn heteroseksuele positie ooit begrijpen? Kan ik me ooit invoelen in hun situatie? Deze twijfel maakt me wel eens wat moede-loos. Vooral ook omdat het niet alleen hun zaak is, maar een zaak van ons samen. We zullen naar elkaar moeten blijven luisteren en samen moeten bidden om een juist inzicht.

Wat ik in ieder geval ervaren heb, is dat ik tegen bovenstaande vragen anders ben gaan aankijken, sinds ik weet dat ik moeder ben van een homofiel kind.

Anneke de Vries

—o—

Uit het verhaal van mevr. De Vries blijkt, dat niet alleen homofielen een moeilijke tijd doormaken, wanneer zij tot de ontdekking

Redactie ontving

J. C. van Rietschoten - *Geen twee of drie kerken* - Over Calvijn, Kuyper, Schilder, Douma en Doekes - 30 blz., zonder prijsopgave - Beaulieu Boek, Ridderkerk.

Anno Domini 1982, het jaar 1982 in woord en beeld, een jaarboek op basis van het Nederlands Dagblad - 144 blz. - f 27,50 - De Vuurbaak/Nederlands Dagblad.

Drs. G. H. de Leeuw, Drs. Jac. Schaeffers, Hans Werkman - *Omgaan met literatuur*, GSEV-reeks, nr. 5 - 60 blz. - f 10,50 - De Vuurbaak, Groningen.

Prof. Dr. D. Nauta e.a. - *Biografisch lexicon voor de geschiedenis van het Nederlandse protestantisme*, deel 2 - 488 blz. - f 89,— - Kok, Kampen.

John Bunyan - *De pelgrimsreis*, vertaald door Hans Werkman met tekeningen van Reint de Jonge - 186 blz. - f 27,50 - Kok, Kampen.

Paul en Tessa Clowney - *Kerken ontdekken*, vertaald door Ton Nieuwland met adviezen van drs. H. G. Leih - 91 blz. - f 24,50 - Kok, Kampen.

Ds. J. J. Schreuder - *De kinderdoop* - 24 blz. - f 3,90 - De Vuurbaak, Groningen.

Nel Benschop - *Zo zag ik Hem*, dichtbundel - 48 blz. - f 8,95 - Kok, Kampen.

Dr. G. J. D. Aalders - *Julianus de Afvallige* - Het leven van een verbitterde keizer - 125 blz. - f 17,50 - Kok, Kampen.

Ds. Tj. Boersma - *Het evangelie opnieuw ontdekt*. De betekenis van Luther voor de reformatie van de kerk - 159 blz. - f 24,50 - De Vuurbaak, Groningen.

Isaac da Costa - *Bijbel-lezingen*, eerste deel Gen. - 2 Sam. - 358 blz. - f 29,75 - Uitgeverij v. d. Berg, Zwijndrecht.

C. van Rijswijk - *De poorten Sions*, bemind boven alle woningen Jacobs - Iets over het wel en wee van het gereformeerde conventicel en zijn verhouding tot de kerk - 166 blz. - f 23,50 - Uitgeverij Van den Berg, Zwijndrecht.

Robert van Voren - *Politieke Psychiatrie* - Misbruik van de psychiatrie in de Sovjet Unie, met een voorwoord van Vladimir Boekovski - 95 blz. - f 14,90 - Kok, Kampen.

Ds. H. van Tongeren - *Laten we danken* - Handreiking voor bijbel-lezen en dankgebed in het gezin - 48 blz. - f 7,90 - Buijten en Schipperheijn, Amsterdam.

Bram Krol - *Gesprek rondom de Bijbel* - Suggesties voor het opzetten en begeleiden van een bijbel-bespreksgroep - 64 blz. - f 4,90 - Instituut voor Evangelisatie - Postbus 271, Doorn.

Concordantie op de bijbel in de nieuwe vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap - 1536 blz. - f 95,— - Kok, Kampen.

Brood voor onderweg - Een verzameling gedichten over de maaltijd van de Heer, samenstelling Kees van Baardewijk, illustraties Otto Dicke - 56 blz. - f 12,50 - Buijten en Schipperheijn, Amsterdam.

Reactie op het rapport van de synode der gereformeerde kerken „God met ons” en andere fragmenten van geloofsbeleving, door een oud-catechisant - 55 blz., zonder prijsopgave - Postbus 361, 3720 AJ Bilthoven.

Mogelijk wordt op één of meerdere van deze uitgaven in een recensie teruggekomen.

komen, dat zij homofiel zijn, maar ook hun ouders en de kring daar omheen. Vrienden en de broeders en zusters in de Here. Ik ken eigenlijk geen ander probleem waarmee een mens zó aanbotst tegen z'n eigen geweten. Z'n christelijk geweten wel te verstaan. Ouders ervaren dat heel sterk, en dat blijkt ook wel uit dit verhaal. We lezen de Bijbel, we lezen daarin schokkende dingen over seksuele misstanden, het woord homoseksualiteit valt, en je eigen kind is zo.

Hoe moet je als ouder daarmee omgaan? Wat moet je doen, wanneer je zoon of dochter met een vriend of vriendin thuiskomt? Want dat gebeurt.

Laten ambtsdragers daar toch oog voor hebben. Voor de moeiten van deze ouders, die vaak lange tijd heen en weer geslingerd worden door hevige twijfels.

De Schriftgegevens, die i.v.m. de homoseksualiteit een rol spelen, schilderen ons een donkere achtergrond. Dat valt niet te ontkennen. Homoseksualiteit wordt daarom steeds in verband gebracht met perversie, met smerigheid enz.

Toch moeten we hier onderscheidend lezen. Er is in Gen. 19, Richt. 19, Rom. 1, sprake van een bewust aanschoppen tegen Gods geboden. De wereld wordt op z'n kop gezet en dat gebeurt met wellust. Om de Here God op het hart te trappen. Maar herkent een homofiel zichzelf hierin, wanneer je hem /haar deze Schriftgedeelten voorhoudt? Is er bij hem/haar sprake van een inruilen van de ene omgang voor een andere, zoals Paulus dat noemt in Rom. 1?

Daarom heb ik er ook moeite mee, wanneer deze Schriftwoorden klakkeloos gebruikt worden als een soort blauwdruk, waarmee je zonder moeite de homoseksualiteit van tafel kunt vegen.

In dit verband wil ik ook Gen. 38 noemen, waar het gaat over Onan, de zoon van Juda, die weigert om de konsekwenties te trekken uit het zwagerhuwelijk dat hij met Tamar heeft gesloten. Hij verspilt z'n zaad op de grond. Het gaat te ver, denk ik, om dan te zeggen dat met dit hoofdstuk alles gezegd is over zelfbevrediging. Zou datzelfde ook niet gelden voor Gen. 19, Ri. 19 enz.? Is daar alles mee gezegd?

Terecht kan worden opgemerkt, dat homofilie te maken heeft met de gebrokenheid vanwege de zondeval. We hebben eerder te denken aan een deviant dan aan een variant, zoals dat in discussies dan genoemd wordt. Een gebrokenheid in Gods schepping. En het is heel wat om dat lijfelijk te moeten ervaren. Een reden te meer om ons wel heel erg solidair te weten met onze homofiele broeders en zusters.

Die gebrokenheid ligt er. Wat doe je ermee als het je zelf betreft? Zo ben ik, ik heb deze gevoelens. Licht de beleving van de seksualiteit dan niet automatisch in het verlengde van wat ik heb aan gevoelens? Zo ben ik, dus mag ik ook zo wezen!

Hier lopen de wegen echter uiteen. En het is goed om te weten, dat ook homofielen daar verschillend over denken.

Aan de ene kant zijn er, die vanuit de zelfaanvaarding gaan leven overeenkomstig hun geaardheid. Dat behoeft niet altijd bewust zo te gebeuren, soms is het ook wel eens vanuit een bepaalde nood of uit vrees in eenzaamheid te verkommeren.

Aan de andere kant zijn er ook homofielen, die uit de Schrift de konklusie trekken, dat homoseksualiteit zonde is tegenover de Here. Zij kiezen voor de weg van de onthouding of zoeken de weg van de genezing of de verandering. Ik denk o.a. aan het bureau „Evangelische Hulp aan homofielen” (EHAH) van de vereniging „Tot heil des Volks” en aan de stichting „Onze weg”. Een vereniging van ex-homofielen, die zich nadrukkelijk niet willen manifesteren als homoseksuelen.

Beide wegen kennen hun moeiten. Ook zij, die zichzelf beschouwen als ex-homofielen blijven vaak hun leven lang zich bewust van hun homoseksuele geaardheid. In de levensverhalen van ex-homofielen keert dit gegeven steeds weer terug.

Zij, die naar hun homoseksuele geaardheid willen leven, merken in de praktijk dat een homoseksuele relatie z'n beperkingen heeft. Er zit iets in van het tegennatuurlijke, het niet op elkaar toe geschapen zijn. De polariteit, die de man-vrouw relatie zo nadrukkelijk typeert, is hier veel minder aanwezig. De Schrift tekent ons een donkere horizon, wanneer de ordeningen van God gebroken worden. En in de wereld van de praktiserende homofielen is veel wat huiverig maakt. De wisselende kontakten, het „homoseksuele leven”. Dat doet je de vraag stellen: zou dit voor een broeder of zuster een reden

kunnen zijn om te kiezen voor de weg van de onthouding?

Ik vermoed dat we voorlopig in de omgang met onze homofiele broeders en zusters voortdurend heen en weer blijven pendelen tussen ja en nee. Tussen oog hebben voor de gebrokenheid (we gunnen hen zo graag een goede partner, een fijne relatie, zoals die er ook zijn), en de ontaarding, die de Schrift als donkere achtergrond tekent.

Wel wil ik daar nog deze opmerking aan toevoegen: die donkerheid geldt voor alle seksualiteit, wanneer de ordeningen van God gebroken worden. Dan gaat het over onze huwelijksmoraal. En; ik heb dat gemerkt in verschillende kontakten, een vriendschapsrelatie, waar in oprechtheid gezocht werd naar een leven in gemeenschap met de Here, daar ging een heilzame werking vanuit. Zo iets is op geen enkele wijze te vergelijken met wat ons in de verschillende bijbelgedeelten wordt getekend. Ik hoop dat we daar toch ook oog voor zullen krijgen.

■ ■ ■

HET LIEDBOEK

Lied 198

De dichtertelijke tekst van dit Lied bestaat uit twee onderscheiden delen: in de eerste helft wordt een aanwijzing gegeven in beeldende taal van het toekomstige heil. „In de eerste helft nadert men gaandeweg tot vlak bij het (nog onuitgesproken) heilsgesheim. De tweede helft spreekt van 't feit zelf: Christus is opgestaan. De laatste vijf regels van het lied spreken de woorden „Pasen” en „Pinksteren” welbewust uit: de opgestane in de levensgemeenschap van wie Hem zijn toegedaan”. Het lied zinspeelt duidelijk op Johannes 20.

Voor de melodie is de twee-delung ter harte genomen. „De melodie krijgt hiermee als het ware een exegesisch functie”. (Comp. p. 500, 501). Het ligt voor de hand om het lied in wisselzang te zingen: 1e regel groep A; 2e regel groep B, 2e halfvers A + B (Comp.)

Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 199

Dit Lied is gedicht tegen de achtergrond van de oorspronkelijke rijmzalm van de engelse dichter Milton, „waarbij het probleem van de verzoening van de eerbied voor de bijbeltekst met de eisen van de gekozen poëtische vorm een rol heeft gespeeld.” Daarbij zijn overigens allerlei vervormingen ont-

DOOR LITURGISCHE WERKGROEP EINDHOVEN

staan: uit het verband gerukte en tot een willekeurige volgorde samengelezen strofen, mishandeling van de tekst etc. (zie Comp. p. 505, 506 voor deze grillige gang van zaken). Hoe het ook zij, het lied vereist o.i. nogal wat interpretatie zowel wat de tekst zelf als wat de inhoud betreft, het is erg verwarrend. Als kerklied achten we het daarom niet geschikt. Jammer dat door de afwijzing van de tekst ook de mooie melodie uit het gezicht verdwijnt.

Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 200

De dichter van dit Lied heeft zonder twijfel het ontwaken van de natuur in de lente voor ogen gestaan toen hij dit paaslied maakte: „Christus, de Opgestane, is voor hem de heerser over het heelal. Die het leven overmacht schenkt over alle dood, ook die in de natuur”. (Comp. p. 507).

De dichter-vertaler heeft slechts

een fragment van de oorspronkelijke 14 strofen uitgekozen, nl. de eerste twee en de laatste twee, terwijl de 3e strofe van het middengedeelte is overgebleven. Het Paasfeit wordt in zijn allesomvattende betekenis goed in dit lied weergegeven. Jammer dat het begin van strofe 5 het geheel wat ontsiert: „Ook wij, wij zetten blij van zin . . .”

In de prachtige melodie weerspiegelt zich zowel de blijdschap van het paasgebeuren alsook het ontwaken van de natuur.

Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 201

Dit Lied is een vertaling van het Paaslied van één van de grote kerkvaders en dichters van de Oosterse kerk, Johannes Damascenus (675-748). Het correspondeert met het lied van Mozes aan de Schelfzee: „zoals Mozes Israël door de Rode Zee leidde, zo leidt Christus ons van de aarde naar de hemel”. (Comp. p. 509). Toch is daarmee de zin van verschillende gezegden o.i. niet duidelijk en eerder wat verwarrend, zoals b.v. in strofe 2: „o laat ons waarlijk zuiver zijn” en „Christus staat opgericht”. Niet fraai is voorts de 3e regel van strofe 1: Pasen des Heren, Pasen is 't’.

Het lied spreekt in zijn geheel niet duidelijk van de heerlijkheid van het Paasfeest.

De melodie is voor de kerkzang niet bepaald gemakkelijk.

Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 202

We hebben hier te doen met een opstandingslied uit de 12e eeuw, waarbij het natuurbeleven sterk gebonden is aan het Paasfeit. „Het aanbreken van de lente is een beeld van het aanbreken van de eeuwige lente, de aard wordt zo schoon als het paradijs” (Comp. p. 512). Het bezingen van het paasgebeuren gaat echter naar onze mening te veel schuil achter de natuurlyriek, zoals dit b.v. heel sterk spreekt in strofe 2. In strofe 3 rijst de vraag naar de betekenis van de zinsnede: „heerst uw ongerechtigheid over ons geslacht niet meer”.

Wat de melodie betreft: deze is niet geschikt voor de gemeentezang, eventueel wel voor koorzang. De diverse melodieën zijn, op zichzelf genomen, wel mooi, maar men heeft bij het opnemen van dit lied helaas te weinig de gemeente voor ogen gehad: „Het melodie-schema doorkruist het strofen-schema”.

Tekst: 1; melodie: 2 (voor de kerkzang).

Lied 203

Dit Lied is een vertaling van een van Luther's vrije liederen, waarin de bevrijding van zonde en dood centraal staat. „Het gaat hem om de bevrijding van allen, die in hun deplorabele staat van slavernij aan de doodsmacht hun enige hoop op Christus hebben gesteld”. (Comp. p. 514).

In strofe 5 en 7 wordt verband gelegd met het paaslam en het paaslam in het O.T. De vraag rijst echter of het lied niet aan kracht gewonnen zou hebben indien deze beide strofen achterwege waren gebleven, zoals dit b.v. het geval is in het Ev. Ref Kirchengesangbuch van Zwitserland.

De melodie is erg mooi en niet moeilijk.

Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 204

Deze lofzang van Luther voor het Paasfeest, waarvan dit Lied een vertaling wil zijn, is reeds vanaf 1524 in alle Duitse gezangboeken te vinden. Vergelijking met het origineel valt evenwel ten gunste uit van dit laatste. Deze tekst doet wat erg „rijmelig” aan en de gehele inhoud komt niet erg sprekend en weinig inspirerend over.

De melodie verdient enige opletendheid wat de duur van de noten betreft: begin van eerste en derde regel dubbellang, gevolgd door noten van de helft- of een kwart-duur.

Tekst: 2; melodie 3.

Lied 205

Dit Lied geeft een vertaling van een Duits gezang, waarin de betekenis van de opstanding feestelijk wordt uitgezegd. En het komt daar-

bij nog iets beter tot haar recht dan in het origineel het geval is.

De melodie is vrij algemeen bekend en geliefd.

Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 206

Dit Lied munt niet uit door duidelijke taal als gevolg van het dooreenvloeien van diverse beelden. „Het correspondeert met de Lofzang van Hanna, maar de dichter zinspeelt op haar als hij het beeld van de onvruchtbare rots oproept, die water voortbrengt als Mozes er op slaat. Zoals Samuël het kind was uit de onvruchtbare schoot, zo is Christus tevoorschijn gekomen uit de harde rots van Zijn graf.” (Comp. p. 517).

Deze vermenging van beelden: rots van Mozes, Hanna, de moorde-naar aan het kruis, maakt het geheel te ondoorzichtig voor een goed kerklied. En dan blijven er nog vragen over de betekenis van de 1e regel van strofe 3 en de zin van het woord „gisteren” in strofe 4 en 5.

De melodie is wel geschikt voor koor-, maar niet voor de gemeentezang.

Tekst: 1; melodie (voor gemeentezang): 2.

A. t.a.v. de tekst der liederen:
het cijfer 1
bij niet voluit Schriftuurlijke tekst, b.v. vanwege het humanistisch karakter of door een sterke piëtistische inslag;

het cijfer 2
bij een weliswaar Schriftuurlijke, maar niet direct begrijpelijke, en aanspreekbare tekst;

het cijfer 3
als de tekst volkomen Schriftuurlijk en zonder meer verstaanbaar is.

B. t.a.v. de melodie der liederen:
het cijfer 1
voor een niet-aanvaardbare melodie;

het cijfer 2
voor een onbekende melodie die na enige oefening, eventueel met behulp van een koor, door de gemeente wel te zingen is en voorts ook voor een melodie die niet bepaald tot „de beste” behoort;

het cijfer 3
voor „een goede” melodie, geschikt voor de gemeentezang.

Administratie**Administratie-adres:**

Kon. Wilhelminalaan 38
3956 TD Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 42,— per jaar of f 22,— per halfjaar.
Buitenland f 50,— per jaar of f 65,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

Boekbespreking**Zicht op de Bijbel**

Deze reeks (uitgegeven voor Buitten & Schipperheijn, Amsterdam) groeit gestaag. We ontvingen twee nieuwe delen ter bespreking:

nr. 25 : *De brief van Petrus*

Paas- en doopbrief aan de lijdende kerk
door ds C. P. Plooy
(71 blz., f 8,90)

nr. 26 - *De brief aan de Filippijzen*

Leven uit de gezindheid van Christus
door ds M. R. van den Berg
(112 blz., f 13,75)

Aan wat ik naar aanleiding van een vorig boek (over de brief aan de gemeente te Efeze) in de nummers van 17 en 24 december j.l. schreef, behoeft niet veel toegevoegd te worden. De „nieuwe Van den Berg” is van eenzelfde goede opzet. Al lezende verplaats je je in de situatie van de gemeente te Filippi. Die hoorde Paulus' brief voorlezen en herkende de situatie, waarop hij doelde. Ze ontving zijn woorden als Gods Woord. Dat ging toen bijzonder over de gezindheid van onze Heer, die we moeten navolgen. (2:5 e.v.). Hij heeft zich ontleedigd, letterlijk „leeggemaakt”. We lezen daarvan „Zoals iemand zijn zakken binnenstebuiten kan

keren en ze kan leegschudden om alles wat erin zit eruit te halen, zo heeft Christus zichzelf helemaal binnenstebuiten gekeerd en afstand gedaan van zijn goddelijke majesteit. (...) En Hij heeft de gestalte van een dienstknecht aangenomen. Hij is een mens geworden. Toen Hij geboren werd als een klein hoopje mens, besmeurd door het bloed van de geboorte (...) was er helemaal niets meer van zijn goddelijke bestaanswijze en van zijn goddelijke luister te bespeuren”. Ontleedigd, Zich verneerd.

En dan volgt even verder iets van een ontboezeming: „Als je nagaat wat de kerken in twintig eeuwen christendom van die gezindheid hebben laten zien, slaat je de schrik om het hart. (...) hechte machtsstructuren, die geen splintertje van hun macht willen prijsgeven. Je ziet pausen en prelaten die permanent proberen hun macht te vergroten en te consolideren. Je ziet invloedrijke synodevoorzitters

en adviseurs die achter de schermen zo intensief bezig zijn met het uitbouwen van hun eigen invloed en met het uitrangeren van kerkelijke tegenstanders, dat ze geen oor meer hebben voor de schreeuw om hulp binnen en buiten hun kerkmuren.” Beijveren wij ons de gezindheid van Christus te tonen?

Het boekje van ds Plooy is heel anders en toch ook soortgelijk aan de enige van deze reeks. Anders van taal en stijl, zoals ook de schrijvers zeer verschillende personen zijn. Maar in de opzet ons een actuele, duidelijke en korte verklaring te geven van een bijbelboek, soortgelijk.

De schrijver wijst er op, dat in deze (eerste) brief van Petrus de opstanding van zijn Meester zo'n grote plaats inneemt. Een echte paasbrief, zie bijv. 1:3 - 2:4 - 3:21. En ook tevens een doopbrief, zie o.a. 1:2 - 1:22 e.v. - 2:1-3 - 3:21. Veel van wat Pe-

Zoudt u gelukkig getrouwd willen zijn?

Bel of schrijf naar het

„Christelijk Huwelijksbureau”

POSTBUS 8 — 7450 AA HOLTEN

TEL. 05483 - 3277

trus daar schreef, is in het Doopformulier terug te vinden. Hij zegt ervan, als terloops, maar wel to the point, „Zou het niet goed zijn, als wij in tijden van mismoe-digheid weer eens lazen, wat er bij onze doop door de kerk is bele-den met het oog op ons?”

„Men heeft - zo lezen we even ver-der - deze brief van Petrus wel willen zien als een paas- en doop-preek. In paasdiensten werd oud-tijds gedoopt en dat niet ten on-rechte (zie Rom. 6:4 en ons doopformulier). Vers 3 van hoofd-stuk 1 wijst ook in de richting van opstanding-wedergeboorte-doop.” Daarop let hij ook bij hoofdstuk 2:1. „Legt af... Denk u zo'n doopdienst in uit de oud-christe-lijke tijd. De stoet dopelingen schreed de kerk binden, naar het doopbassin. Nadat ze daar hadden afgelegd alle mooie gewaden en sieraden, daalden ze in het doop-water af en daar doopten ze zich-zelf of elkaar, om vervolgens als andere, nieuwe mensen weer uit het doopbassin uit te komen. Daar-na deed men hun een glanzend wit kleed aan, en zo schreed dan die blanke stoet naar de Tafel des Heren.”

Dat is maar iets uit de rijke inhoud van Petrus' brief en van het hier-boven genoemde boekje.

Voor beide verklaringen geldt: een fijne aanwinst in een goede reeks.

M. de Jonge, Voorburg

Redactie ontving

Ds. F. F. Venema - *Wat is een christen nodig te geloven?* - Zesde druk - 301 blz. - f 25,50 - De Vuurbaak, Groningen.

Annie Sanders - *Zulke waaghalzen toch!* (8—10 jaar) - 47 blz. - f 5,90 - Uitg. De Vuurbaak, Groningen.

Dick Ellen - *Geleend geluid*, dicht-bundel - f 12,50 - Uitg. De Vuurbaak, Groningen.

Hans Werkman - *Aangekruist* - Boekbespreking van J. M. A. Biesheuvel tot Jan Wolkers - 192 blz. - f 24,50 - Uitg. De Vuurbaak, Groningen.

Ds. C. P. Plooy - *Brief van Pe-trus*, Paas- en Doopbrief aan de lijdende kerk - 71 blz. - f 8,90 - Uitg. Buijten en Schipperheijn, Amsterdam.

Ds. M. R. v. d. Berg - *De brief aan de Filippenzen* - Leven uit de gezindheid van Christus - 112 blz. - f 13,75 - Uitg. Buijten en Schip-perheijn, Amsterdam.

Dr. S. v. d. Linde, *Jean Taffin* - Hofprediker en raadsheer van Willem van Oranje - 199 blz. - Uitg. Ton Bolland, Amsterdam.

Mau Kopuit en anderen, *Mijn Israël* - 200 blz. - f 25,— - Uitg. J. N. Voorhoeve, Den Haag.

Leven met de psalmen, foto's en teksten - f 19,50 - Uitg. Kok, Kampen.

Mogelijk wordt op één of meerdere van deze uitgaven in een recensie terug-gekomen.

Kerknieuws

Schiedam

In het jaarboekje onder kerken staat bij Schiedam een verkeerd adres vermeld. Dit moet luiden: A. Heyboer, Iepenlaan 54, 3121 BB Schiedam, tel. 010 - 70 41 60

R.B.S. Zeist

Op vrijdag 24 juni a.s. zal de sluiting plaatsvinden van het cursusjaar 1982-1983 van de Reformatorische Bijbelschool te Zeist.

Aan hen die afstuderen zal het getuigschrift worden uitgereikt. Deze uitreiking zal plaatsvinden in de aula van de Chr. L.T.S., Graaf Adolflaan 4 te Zeist. Aanvang 19.45 uur. De avond is voor ieder vrij toegankelijk.

Enkelen van de afstuderenden,

die het Getuigschrift van de 3-jari-ge opleiding ontvangen hebben een baan gevonden in kerkelijk of evangelisatiewerk of in het gods-dienstonderwijs, of bereiden zich voor om te worden uitgezonden als zendingwerker. Verschillende studenten zoeken nog een baan. Ook zal op deze avond afscheid worden genomen van Jaap en Mo-rina Feenstra, die de leiding van het internaat hadden en van de diakonaal medewerkers. Tevens zullen de nieuwe internaatsouders, Wytze en Anneke Bijleveld, wor-den voorgesteld.

Aan de R.B.S. is nog plaats voor nieuwe studenten. Wie belangstelling heeft, voor het ene vormingsjaar of de (meer be-roepsgerichte) driejarige opleiding wordt verzocht met de school con-tact op te nemen. Kakelingweg 10, 3707 HV Zeist, tel. 03404-24166.

Doorn

De morgendienst in de Ned. Geref. Kerk, Langbroekerweg 6 te Doorn begint de morgendienst in de zo-mermaanden om 9.30 uur, inplaats van om 10.00 uur.

Barendrecht

Het adres van de Nederlands Gereformeerde Kerk is thans: G. L. van der Kooij - Biezen 3 2992 VA Barendrecht Tel. 01806 - 1 42 60 Het adres van de diakonie is thans: A. Koedoot - 't Fruit 10 2991 TR Barendrecht Tel. 01806 - 1 48 11

Middelburg

Het adres van de kerk te Middel-burg is met ingang van 1 juli 1983 gewijzigd in: C. J. de Leur, P. D. van Campenstraat 21, tel. 01180-14577.

Het adres voor de preekvoorzie-ning blijft bij de fam. Huisman.

De kerkeraad van Middelburg zou graag in contact komen met pre-dikanten en studenten uit onze kerken die in de vakantiemaanden juli en augustus zouden willen voorgeaan in Middelburg. U kunt contact opnemen met de fam. Huisman, v. Karnebeekstraat 33, Vlissingen, tel. 01184-71283. Het betreft de zondagen: 10-7, 17-7, 24-7, 31-7, 7-8, 14-8, 21-8.

Uit breder kring

Vrouwencontactdag 1983

Deze zal D.V. dit jaar gehouden worden in Apeldoorn en wel op zaterdag 24 september.

Spreker zal zijn Prof. dr W. H. Velema te Apeldoorn.

Nadere gegevens volgen nog.

Verzocht wordt dit bericht in de plaatselijke kerkbladen op te ne-men.

Looft den Heer, want Hij is goed, trouw in alles wat Hij doet. Want zijn goedertierenheid zal bestaan in eeuwigheid.

God heeft ons opnieuw blij gemaakt. Hij schonk ons

LINEKE

Rijn de Jonge
Thea de Jonge-Geleynse
Janneke
Krijn
Marieke

Almere, 11 juni 1983

Peppengouw 180
1351 NN Almere

HET NEDERLANDS GEREFORMEERD SEMINARIE TE ZAANDAM

stelt de inschrijving open voor het volgen van de colleges voorbereidende voor het kandidaatsexamen theologie.

Men melde zich aan bij de Rector Ds. J. Janse, Rode Zee 33, 1503 TP Zaandam, tel. 075-167.844, of bij de Secretaris van de Raad van Docenten Ds. J. Stuij, Lelystraat 107, 8265 BC Kampen, tel. 05202-21.659, of men vragt een studiegids aan bij het Secretariaat, Voordoor 30, 3264 AV Nieuw-Beijerland, tel. 01869-1651.

Als U een camping zoekt, waar U als christen Uwzelf kunt zijn, kom dan met Uw gezin of groep naar

Evangelische Camping „t BELOOFDE LAND”
Wij verhuren ook (toer)caravans. VRAAG FOLDER.

Bosweg 17 — 3781 NG Voorthuizen
Telefoon 03429 - 2942

Huwelijksbemiddeling voor Christenen

★
STICHTING HVC
Tel. 075-287568

**VOOR UW DRUKWERK
NAAR**

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

NOOITGEDACHT 3 — 3701 AL ZEIST — TELEFOON 03404 - 22452